

2. PESCO's projects – Overview. URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/53013/20211115-pesco-projects-with-description.pdf> (дата звернення: 15.02.2023).

3. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu> (дата звернення: 15.02.2023).

4. Versailles Declaration. 10 and 11 March 2022. URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/54773/20220311-versailles-declaration-en.pdf> (дата звернення: 15.02.2023).

5. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on establishing the European defence industry Reinforcement through common Procurement Act. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11531-2022-INIT/en/pdf> (дата звернення: 15.02.2023).

УДК 354:342.51 (477)(043.2)

Армаш Н.О., д.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СПІВВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПОСАД З ПОСАДАМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ У КРАЇНАХ «ЗАХІДНОЇ ДЕМОКРАТІЇ»

У Франції, як і в інших розвинутих країнах, існує інститут «політичних чиновників». Вони користуються усіма привілеями чиновників, але не пов'язані з ієрархічною системою державно-адміністративного управління, оскільки із самого початку поставлені над нею. Фактично це ніби політична надбудова над формально нейтральним чиновництвом. У дійсності політичні чиновники відіграють визначальну роль у виробленні політики держави, на яку орієнтуються у своїй діяльності всі інші чиновники. Серед таких відзначають членів уряду Франції. Уряд визначає й проводить політику Нації. Він розпоряджається адміністрацією й збройними силами та несе відповідальність перед Парламентом відповідно до умов і в порядку, передбаченому Конституцією Франції.

Керує діяльністю уряду Прем'єр-міністр. Він відповідає за національну оборону та забезпечує виконання законів. В окремих випадках він здійснює регламентарні повноваження й призначає на цивільні та військові посади. Прем'єр-міністр може делегувати деякі свої повноваження міністрам.

У виняткових випадках він може за спеціальним дорученням Президента головувати замість нього на засіданні Ради Міністрів, порядок

денний якого заздалегідь визначений (ст. 21 Конституції). Також Прем'єр-міністр заміщає Президента Республіки, головуючи в радах і комітетах національної оборони.

Досить незвично як для республіки зі змішаною формою правління. Президент Франції надто інтегрований у виконавчу гілку влади і не тільки кадрово, як це відбувається, наприклад, в Україні. Але це не заважає членам уряду виконувати свої політичні функції, оскільки на це є пряма вказівка Конституції.

Стаття 68-1 Конституції встановлює можливість притягнення членів уряду до кримінальної відповідальності за дії, вчинені ними при виконанні своїх обов'язків, якщо в момент їх здійснення ці дії кваліфікувались, як злочини чи громадянські порушення. Вирішення питання притягнення членів уряду до юридичної відповідальності належить до юрисдикції Вищої Палати Правосуддя.

До складу Вищої Палати Правосуддя входять п'ятнадцять суддів, а саме: дванадцять членів Парламенту, що обираються в однаковій кількості Національними зборами й Сенатом з їхнього складу після кожного повного чи часткового відновлення цих палат; три судді Касаційного суду, при тому, що один з них головує у Вищій Палаті Правосуддя.

Будь-яка особа, яка вважає, що вона зазнала збитків унаслідок злочину чи громадянського порушення, вчиненого членом уряду при виконанні ним своїх обов'язків, може подати скаргу в касаційну комісію. Ця комісія вирішує відмовити у відкритті провадження у справі, або передати скаргу Генеральному прокуророві при Касаційному суді для прийняття справи до провадження Палатою Правосуддя Республіки.

Але і звичайні чиновники не надто обмежені у політичній діяльності та належності до певної партії. Французька правова доктрина базується на принципі загальної лояльності чиновника стосовно держави. Ця лояльність має пасивний характер, вона не потребує активного виявлення — вступу до правлячої партії чи підтримки урядового політичного курсу тощо. У Франції лояльність трактується більше як відданість нації та конституції, а не конкретному уряду. Тільки від вищих посадових осіб — політичних чиновників — вимагається політичний конформізм.

Виконавча влада Німеччини відповідно до Конституції належить федеральному президенту, федеральному канцлеру й уряду. Федеральний уряд складається із федерального канцлера та федеральних міністрів. Наприклад, до останнього сформованого коаліційного уряду Німеччини входять, крім федерального канцлера, 15 федеральних міністрів. Кожний міністр керує своїм відомством самостійно в рамках директив. Разом з федеральними міністерствами до структури центральних органів виконавчої влади входять: Відомство федерального канцлера та Відомство

у справах друку та інформації, які підпорядковуються безпосередньо федеральному канцлеру.

Федеративна Республіка Німеччина також чітко встановлює розподіл повноважень між власними політичними й адміністративними чиновниками. При цьому, важливе значення для організації та функціонування публічної служби Німеччини (адже ФРН зазвичай не вживає термін «державна служба») відіграє п. 4 ст. 33 Основного закону ФРН, у якому передбачається існування на публічній службі осіб, пов'язаних «спільністю публічно-правових відносин служби та вірності». Їм, на відміну від звичайних службовців, доручається «виконання владних повноважень». Таку особливу групу становлять політичні й почесні чиновники. Зміст інституту політичних чиновників полягає в тому, що разом з урядом або окремим міністром обіймають посади і йдуть зі своїх постів найбільш близькі до його політичної програми співробітники адміністрації. У випадку зміни кабінету і його політичної платформи найбільш близькі співробітники колишнього уряду звільняються разом з ним. Таким чином забезпечується загальна політична лояльність і наступність апарату. Чиновникам після відставки виплачують компенсацію в розмірі трьохмісячного жалування, а потім – тимчасову пенсію. У разі повернення партії до влади особи цієї категорії можуть претендувати на заняття своєї колишньої чи рівної за оплатою посади. Такий обсяг адміністративно-правового статусу характерний більше патронатним службовцям, аніж «юридизованим політикам». Незважаючи на політичність та владність своєї посади, чиновники позбавлені персоніфікації, що відрізняє державного політичного діяча від патронатного службовця. Очевидно, що повторне призначення особи не залежить від персонального складу керівної верхівки, особливостей сучасного політико-економічного стану країни, галузі, або будь-яких інших показників політичної доцільності призначення саме цього чиновника. Головним результатом такого кадрового рішення може слугувати чітка наступність кабінету міністрів однієї політичної формації при будь-якому його персональному складі.

Чиновники несуть відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків. Порядок притягнення до відповідальності передбачений Федеральним дисциплінарним уставом (Bundesdisziplinarordnung).

До політичних чиновників належать: статс-секретарі у федеральних міністерствах, відомствах федерального канцлера й федерального президента; керівники відділів у міністерствах, відомствах федерального канцлера й федерального президента, федеральному відомстві по справах преси й інформації, адміністрації Бундестагу й Бундесрату (Палата

земель), керівники в земельних міністерствах і канцеляріях (державні радники).

Найголовніша та найсильніша в політичному плані державна посада – це федеральний канцлер. На відміну від усіх інших існуючих у зарубіжній практиці державних політичних діячів його посада є не призначуваною, а виборною. Він має право самостійно обирати міністрів як керівників найважливіших політичних органів влади. Крім того, канцлер визначає кількість міністерств і закріплює за ними сфери відповідальності. Він володіє абсолютною компетенцією, яка дає право федеральному канцлеру пропонувати основні напрями урядової діяльності, яких слід обов'язково дотримуватись. Завдяки цим повноваженням канцлер володіє арсеналом керівних засобів, який можливо порівняти з владою президента у демократичній державі з президентською формою правління.

Постійних секретарів призначає Прем'єр-міністр за рекомендацією глави внутрішньої цивільної служби. Інші призначення в цій групі здійснюються главою внутрішньої цивільної служби й повинні бути схвалені Прем'єр-міністром. Призначення на посаду вищих посадових осіб цивільної служби кандидатів «ззовні» проводиться з обов'язкового схвалення комісіонерів, тобто членів Комісії зі справ цивільної служби.

УДК 343.353(043.2)

Акімов М.О., к.ю.н., доцент,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ЗЛОВЖИВАНЬ ПРИ ФОРМУВАННІ І ВИКОРИСТАННІ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ: АНАЛІЗ ЗАКОНОПРОЄКТУ РЕЄСТР. № 8249 ВІД 30.11.2022

За рік, поки триває збройна агресія проти нашої держави, прийняті та набули чинності вісімнадцять законів про внесення змін та доповнень до Кримінального кодексу (далі – КК) України [1]. Відповідно до них вітчизняне законодавство про кримінальну відповідальність доповнено вісьмома новими статтями, а ще до двадцяти восьми внесені зміни. Природно, що така динаміка змін і доповнень сприймається науковцями та практиками неоднозначно – іноді навіть як спроба реалізувати власні популістські прагнення у кримінально-правовій політиці.

Законопроект реєстр. № 8249 від 30.11.2022 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо запровадження відповідальності за зловживання в сфері формування і використання житлового фонду соціального призначення» (далі – законопроект 8249) має на меті, як